ל) [ע' תוס' ב"ב לג. ד"ה יט נעי חוסי ב"ב לג. ד"ה רבי אחא], ב) לקמן מו. ב"מ ב: ו. לח: ק. [ב"ב קמא.], ג) [בבא מליעא ב:

ע"ש ק. ע"ש], ד) ד"מ ה.

וה:ז שבועות לה: מ..

נק.] שפועות לו.. מ., 6) [לקמן לו.], ו) ס"א מאן, 1) [כאן ל"ל סה"ד ואח"כ

מה"ד. דקתנין, ק) וד"ה

מוסף רש"י

טענו חטין והודה לו בשעורין פטור. דגעיגן הודאה ממין הטענה עלמה

רבינו חננאל (המשך)

. ניזק ברי ומזיק שמא,

סיפא מזיק ברי וניזק שמא. ופריק ברי ושמא שמא וברי חדא מילת׳

היא. אבל רישא לאוקומה

בברי וברי וסיפא ברי

ושמא תרתי מילי נינהו.

ואמהי׳ דררי וררי אחי׳

סומכוס מודה שהמוציא מחבירו עליו הראייה, וכי

פליג בשמא ושמא או

ברי ושמא או שמא וברי. ובכולהו רבגן פליגי

ואמרי המוציא מחבירו

יאמור המוציא מחברה עליו הראייה. והילכתא כרבנן. גופא אמר רבא

בר נתו טענו חטים והודה

לו בשעורין פטור. נימא מסייעא ליה טענו חטים

והודה לו בשעורים פטור

ורבן גמליאל מחייב. ורחי׳ אי מהתם הוה אמינא לעולם פטור

משבועה דאוריית׳ וחייב בשעורין שכבר הודה לו

בהז. ורבה בר נתז פוטרו

התובע אין טוען שיש לו

אצלו שעוריו ואיז מחייביו אנית שנודין ואין מוזייבין הנתבע בחטים לשלם שעורין. ואקשי׳, תנן היו

הנזקין ב׳ אחד גדול ואח[ד] קטן והמזיקין ב׳

משתלם מן הקטן, והלא

ניזק טוען כי הגדול הזיק ולא הקטן כטוען

. חטים ולא שעוריו דמי.

ווסים ולא שעודין וכוי. ואם איתא לרבה פטור לגמרי הוא, אלא נימ׳

תהוי תיובתיה. ופריק ראוי

לישתלם קתני ולא שקיל ודאי. ואקשי׳ ומי מצית

. אמרת הכי. והתניא בהדיא הרי זה משתלם לגדול

מן הקטן ולקטן מן הגדול, אלמ׳ שקיל ממש.

ומשנינן דאיתפס, פי׳ אם

קדים ניזק ותפס תורה

. דאודי ביה כבר והשתא

אחד גדול

ק א מיי׳ פ״ט מהל׳ נוקי ממון הלי ז סמג עשין ם מים מיים מיים מיי

סו פושיע היית סיי ע סעי׳ ב: קאב ג מייי שם הלי ט טוש"ע שם סעי׳ ג

עין משפם

נר מצוה

ד: קב ד ה מיי שם הלי יח :טוש"ע שם סעי' ד יין או"ע שם סעי" בהג"ה:

: מוש"ע שם ס"ח: קר ז טושיע שם פיח: קר ז טושיע שם פיח: ופייג מהלי טוען ונטען הלכה י ממג עשין לה טושיע ח"מ פיי פח פעי יב ופיי ח פעי ד [והוצא ברב אלפס במקומו ובשבועות פ"ו דף ש"ה]:

רבינו חננאל אמר ר' חייה בר אבא אמר ר' יוחגן חלוקין עליו חבריו על סומכוס דאמ׳ ממוז המוטל בספק יאנו מכוון יונווטל בספק חולקין. ודברי סומכוס מפורשין בפ׳ שור שנגח אח הפרה וומצא עוכרה את הפוזה ונמצא עובוה בצידה כול'. ואמ' רב יהודה אמ' שמואל זו דברי סומכוס דאמ' ממוז ותניא כהא בהדיא שור שנגח את הפרה ונמצא עוברה בצידה ואין ידוע אם עד שלא נגחה ילדה יאם משנגחה ילדה משלם חצי נזק לפרה ורביע לולד, דברי סומכוס. וחכמ׳ אומ׳ המוציא מחבירו עליו הראייה. ואע"פ שבמקומות הרבה מקצירו, בזה המקום עיקרו. ודייק ר' חייא בר אבא ממתני' דקתני המוציא מחבירו עליו המוציא מחבירו עליו הראייה ולא קתני חולקין, ש"מ מתני חכמ' היא וחולקין על סומכוס. ואמ' ליה רבה בר אמ' סומכוס אפי' בריא ובריא חולקין. אמ' ליה הין, מתני' בריא ובריא הוא, . ואתקיף לה רב פפא הכי, מדרישא דמתני׳ בריא ובריא סיפא נמי בריא ובריא, ואמ׳ רבנן המוציא מחבירו עליו הראייה. , בירבן איבור בי מחבירו עליו הראייה. ואילא מייתי ראייה שקיל כדקאמ' מזיק, דמחייבינן כו קאמי מויק, ומוזייבינן ליה כמה שהודה, אמאי שקיל בעולם א) אפי׳ כדקאמ' מזיק, חטים ושעורין נינהו, ואם איתא לדרבה פטור לגמרי הוא. נימא תהוי תיובתיה דרבה בר נתן דאמ' טענו חטים והודה לו בשעורים פטור. וכיון דקיימ' לן כרבה בר נתן פרקי' הכי, סיפא דמתני' אינה ברי וברי, ברי ושמא הוא. רטעין ניזק ואמ׳ שמא ב) תורך הזיק ומזיק אמ' בריא ליה שבסלע לקה. מתמהינן עלה כי האי גוונא כשתובע טעין שמא אמ׳ סומכוס חולקין ימטענת שמא מיחייב דאיצטריך לרבנן למימר המוציא מחבירו עליו הראייה. ודחי׳ לא דמי רישא לסיפא. רישא ניזק אמ׳ בריא לי ששורך הזיק והמזיק טוען שמא בסלע לקה, ועל זה הוצרך סומכוס לומ׳ חולקים ורבנן המוציא מחבירו

עליו הראייה. סיפא, ניזק

זאת אומרת חלוקים עליו חביריו על סומכום. דוקא צכי האי גוונא פליג סומכוס שראוי להסתפק בדבר וההיא (ב"מ דף ק. ושם) דמחליף פרה בחמור והמוכר שפחתו וילדה בכל הנך בלח טענותם ראוי להסתפק לב"ד אבל במקום שהספק בא ע"פ דבריהם

לא פליג סומכוס דהרי למ"ד אמר סומכוס אפילו ברי וברי אטו אס אמר אדם לחבירו טלית זו שאתה לבוש שלי הוא מי אמר סומכוס חולקים ובשנים אוחזים בטלית אמר דאי אתו לקמן כי תפים חד וחד מיסרך סרוכי לאפי׳ לסומכוס סרוכי לאו כלום הוא:

ממאי דמתני' ברי וברי. וא"ת והיכי אמרינן דמתני' ברי וברי אי משום דאמר אמר סומכום ברי וברי היינו משום דאי לא אמר סומכום בברי וברי לא היה יכול לדקדק ממשנה דחולקים דהוי מצי לאוקמי בברי וברי ודברי הכל וי"ל דה"ק ממאי דמתני׳ מצי לאורויי כלל בברי וברי דלמא בברי ושמא דוהא איירי כדאמרינן בסמוך דרישה דומיה דסיפא י דקתני זה אומר לא כי ואף על גב דבפ"ק דכתובות (דף יב: ושסת) תנן והוא אומר לא כי אלא עד שלא ארסתיך נאנסת והיה מקחי מקח טעות ומוכח התם

דהיינו שמא התם ליכא למיטעי

שחין הבעל רגיל לידע אבל הכא אי

בשמח איירי לא ה"ל למיתני לא כי

כיון דאיכא למיטעי: הא לא מייתי ראייה שקיל כראמר בזיק. וא״ת דלמא הא לא מייתי ראייה לא שקיל מידי וי"ל דלשון המוליה משמע במה שבה להוליא לריך ראייה אבל מה שהוא מודה לו לא ולקמן דמשני ראוי ליטול ואין לו היינו בלא תפס אבל בתפס יש לו ולהכי א"ש לשון המוציא:

לימא תיהוי תיובתא דרכה כר נתן. וא"ת ואמאי לא מוקי לה כר"ג דאמר בפ׳ שבועת הדיינין (שבועות דף מ. ושס^{עו}) טענו חטין והודה לו בשעורין פטור ור"ג מחייב וי"ל דמהדר לאוקמי כרבנן ועוד י"ל דרבה בר נתן אמרה למילתיה ככולי עלמא ולא מחייב ר"ג אלא שבועה דאי הוה מחייב בדמי שעורים מנליה לרבה בר נתן דרבנן פליגי עליה בהא דלמא לענין שבועה דוקא פליגי דכתיב כי הוא זה דבעינן הודאה ממין הטענה וכי תימא דרבה בר נתן סבר דמהאי טעמא דפטרי רבנן שבועה לא הויא נמי הודאה להתחייב שעורין הא ליתא דהא אמרינן בשבועת הדיינין (שם קף מנו חטים ושעורים והודה לו באחד מהן פטור והתם ודאי לכ"ע חייב במה שטענו ואפ"ה פטור משבועה ע"כ נראה דרבה בר

שניהם פמורים אם היו שניהם של איש אחד שניהם חייבים היה יאחד גדול ואחד קמן הגיזק אומר גדול הזיק והמזיק אומר לא כי אלא קטן הזיק יאחד תם ואחד מועד הניזק אומר מועד הזיק והמזיק אומר "לא כי אלא תם הזיק המוציא מחבירו עליו הראיה יהיו הניזקין שנים אחד גדול ואחד קטן והמזיקין שנים אחר גדול ואחר קטן הניזק אומר גדול הזיק את הגדול וקטן את הקטן והמזיק אומר לא כי אלא קמן את הגדול וגדול את הקמן האחד תם ואחד מועד הניזק אומר מועד הזיק את הגדול ותם את הקטן והמזיק אומר לא כי אלא תם את הגדול ומועד את הקמן המוציא מחבירו עליו הראיה: [ואת אומרת] אמר בר אבא חלוקים עליו חביריו על סומכוס ידאמר ממון המומל בספק חולקין א"ל ר' אבא בר ממל לר' חייא בר אבא אמר סומכום אפילו ברי וברי א"ל אין יאמר סומכום אפילו ברי וברי וממאי דמתני' בברי וברי הוא דקתני זהָ אומר שורך הזיק וזה אומר לא כי מתקיף לה רב פפא מדרישא ברי וברי סיפא נמי ברי וברי אימא סיפא היה אחד גדול ואחד קמן ניזק אומר גדול הזיק ומזיק אומר לא כי אלא קטן הזיק אחד תם ואחד מועד ניזק אומר מועד הזיק והמזיק אומר לא כי אלא תם הזיק המוציא מחבירו עליו הראיה הא לא מייתי ראיה שקיל כדאמר מזיק נימא תהוי תיובתא דרבה בר נתן דאמר מענו חמים והודה לו בשעורים פמור אלא בברי ושמא דקאמר ברי מאן דקאמר שמא מאן אי נימא דקאמר ניזק ברי וקאמר מזיק שמא אכתי לימא תהוי תיובתא דרבה בר נתן אלא דקאמר ניזק שמא וקאמר מזיק

שניהם פטורים. דתרוייהו מדחו ליה: שניהם חייבין. מפרש בגמראים:

גדול הזיק. ויש בגופו שוה חלי מק: קטן הזיק. ודמי הקטן מקח

ומותר חלי נזק תפסיד: וקטן הזיק אם הגדול. ואע"ג שחלי נזקו

של גדול מרובה לא תקח אלא קטן שלי וחלי נוק של קטן שלך

קח מן הגדול: גבו׳ על סומכום.

לאמר לקמן (דף מו.) בברייתא בגמ׳

בשור שנגח את הפרה ממון המועל

בספק חולקין וממתני' שמעינן

דחלוקים עליו חביריו דקתני המוליא

מחבירו כו': אמר סומכום אפילו

ברי וברי. דשניהם טוענים טענת

ברי ואפילו היכא דנתבע טוען ברי לי

שאיני חייב ואפילו הכי כיון דלבי

דינא מספקא יאי קאמר קושטא

חולקין דקאמרת מתניתין דלא

כסומכוס: לא כי. משמע לפשיטא

ליה דבסלע לקה: שקיל כדחמר

מזיק. וגובה מן התם ואע"ג דקאמר

ניוק ברי לי שוה לא הזיקני: פטור.

אף מדמי שעורין דהא אמר ליה תובע

לאו שעורין יהבי לך ואחולי מחיל

גביה: דקחמר ניוק ברי לי. וחפ״ה

שקיל מן התם כל שכן דהוה תיובתה

דרבה בר נתן: אלא דקאמר ניוק

שמת. הלכך מתרווייהו תבע וכי לח

מייתי ראיה שקיל מן התם: רישא

נמי ניוק. אומר שמא שורך הזיק

ומזיק אומר ברי בסלע לקה וכי

אפ״ה קאמר סומכוס דחולקין

דאינטריך לרבנן לאפלוגי ולאשמועינן

דלח פלגי: רישה דקחמר מזיק שמה

וניוק ברי. והתם אמר סומכום

שהורע כחו של נתבע וחולקין ואתו

רבנן לאשמועינן דלעולם יד נחבע על

העליונה: והא לא דמיא רישא

לסיפה. וכיון דסוף סוף לחו בחדח

מילתא מוקמת להו שפיר מצי ר' חייא

בר אבא לאוקמי לרישא בברי וברי

ולמפשט דסומכוס אפי׳ בברי וברי

אמר ומאי אתקפתיה דרב פפא:

ה"ג תכן היו ניוקין שנים כו': ראוי

ליטול. אי מייתי ראיה ואין לו אי לא מייתי ולא תדוק מינה כדקדייקת ברי ומדסיפא ניזק שמא ומזיק ברי רישא נמי ניזק שמא ומזיק ברי ואמר סומכום אפי' בהא דאיצמריך לאשמועינן דלא לא יסיפא ניזק שמא ומזיק ברי ירישא ניזק ברי ומזיק שמא והא לא דמיא רישא לסיפא אמרי ברי ושמא שמא וברי חד מילתא היא ברי וברי שמא וברי תרי מילי נינהו: גופא אמר רבה בר נתן "מענו חמין והודה לו בשעורין פמור מאי קמ"ל תנינא "מענו חמין והודה לו בשעורין . פמור אי מהתם הוה אמינא פמור מדמי חמין וחייב בדמי שעורין קמ"ל "דפמור לגמרי תנן היו הניזקין שנים אחד גדול ואחד קטן וכו' הא לא מייתי ראיה שקיל כדקאמר מזיק אמאי חמים ושעורים נינהו ראוי לימול ואין לו והתניא הרי זה משתלם על הקמן מן הגדול ולגדול מן הקמן דתפם תנן היה אחד תם ואחד מועד הניזק אומר מועד הזיק את הגדול ותם את הקמן והמזיק אומר לא כי אלא תם את הגדול ומועד את הקמן המוציא מחבירו עליו הראיה הא לא מייתי ראיה שקיל כדקאמר מזיק ואמאי חמין ושעורין נינהו

נתן לכ"ע פוטר מדמי שעורים דמשמע ליה דסברא הוא שהוא פטור כיון שהודה לו שאין חייב לו שעורין ומחל לו ובשבועה דוקא פליגי אי בעינן ממין הטענה:

מדםיפא ניוק שמא ומזיק ברי רישא נמי בו' ואמר סומבום בו'. אצל מסיפא גופה ליכא למיפרך דאיכא למימר כיון דאיכא הודאה במקצם שהרי מודה שהקטן הזיקו לכל הפחות הלכך איכא למימר דקאמר סומכוס חולקים אע"ג דניזק קאמר שמא ומזיק אמר ברי ואם תאמר דנימא ברי ושמא ברי עדיף כדקאמר רב יהודה בהגוזל במרא (לקמן דף קימ.) גבי מנה לי בידך והלה אומר איני יודע ויש לומר דהתם הוי ברי טוב שלא יהיה לו פנים לשקר כיון שחבירו יכול לידע בשקרו זה והשמא אינו טוב שאין זוכר אם חייב לו ומוכחא מילתא דחייב לו אבל הכא ברי שלו גרוע שיודע באבירו שאין יכול להכחישו ולכך טוען ברי והאי נמי דקאמר שמא לפי שלא ראה המעשה הלכך לא אמרינן ברי עדיף: דישא במזיק שמא. ואם תאמר והא לא כי קתני וי"ל דבברי וברי נמי איירי: ראוי

תי ראייה שקיל כדקאמ׳ מזיק, דהא ניזק מספקא ליה. ואקשי׳ והא לא דמי רישא לסיפא, רישא ועוד אפי׳ בחיטין פטור משבועה דאורייתא וחייב בדרבנן, ויש לו לגלגל עליו גם על השעורין, הילכך ליתה לדרבה בר נתן.

לא מפקינן מיניה. ויש מי שאומר כיון דמתני׳ טי שאוטו כיון ומוני דשבועות לא מסייעא לרבה בר נתן ולא דייקא

הוא דאודי ליה. וכז הדיז באחד תם ואחד מועד. יש מי שאומר כרבה בר נתן קיימ׳ לן דהא מקשי׳ ומפרקי׳ אליבא דידיה, ש״מ הילכתה כותיה. וכן הדין זה אומ׳ גדול הזיק להשתלם חצי נזק מגופו וזה אומ' קטן הזיק, אין משתלם חצי נזק ולא אפי׳

כוותיה ומתני' ומתניתא דהכא קשו עליה, ובשינוי הוא דדחי, ובהדיא קיימ׳

. לן אשינויא לא סמכינז.